

ประกาศสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำกัด
เรื่อง แจ้งผลการดำเนินงานประจำปี 2564

ในปี 2564 สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำกัด (สอมธ.) ได้ดำเนินกิจการครบรอบ 49 ปี และกำลังก้าวเข้าสู่ศตวรรษด้วยความมุ่งมั่นและตั้งใจ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา สอมธ. ได้ดำเนินกิจการภายใต้ความร่วมมือร่วมใจจากมวลสมาชิกที่ร่วมพลังส่งเสริมให้ สอมธ. เป็นสถาบันการเงินที่มีความมั่นคง และยั่งยืน โดยในปี 2564 สอมธ. มีสมาชิกจำนวนทั้งสิ้น 10,153 คน และมีทุนดำเนินงานจำนวน 33,815.74 ล้านบาท นับจากจุดเริ่มต้นปี 2515 ที่มีทุนดำเนินงานเพียง 615,814.16 บาท ถือเป็นการพัฒนาการเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคง นับเป็นความภาคภูมิใจของชาวธรรมศาสตร์

เพื่อให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการรับรู้และทำความเข้าใจที่มาของการจัดสรรกำไรสุทธิให้กับสมาชิกผ่านโครงสร้างทางการเงินขั้นพื้นฐานของการบริหารกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์ จึงขอใช้พื้นที่นี้ให้ข้อมูลกับสมาชิก สอมธ. ดังนี้

การจัดสรรกำไรสุทธิเป็นผลตอบแทนคืนประโยชน์ให้กับสมาชิกในรูปเงินปันผล เฉลี่ยคืนดอกเบี้ย และเงินกองทุนสวัสดิการด้านต่าง ๆ นั้น จำเป็นต้องหากกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการบริหารส่วนต่างระหว่างรายได้กับต้นทุน (รายจ่าย) ของสหกรณ์

$$\text{กำไรสุทธิ} = \text{รายได้ของสหกรณ์} - \text{ต้นทุน หรือรายจ่าย}$$

ดังนั้นการกำหนดนโยบายการดำเนินการจึงควรพิจารณาความสมดุลระหว่างการหารรายได้ และต้นทุน (รายจ่าย) ด้วยความรอบคอบ ดังนี้

1) **นโยบายการบริหารต้นทุนหรือรายจ่าย** เช่นการเพิ่ม (ลด) ดอกเบี้ยเงินฝาก หรือนโยบายการรักษา ระดับการส่งทุนเรือนหุ้นของสมาชิกให้มีความเหมาะสม ดอกเบี้ยเงินฝาก สหกรณ์ที่จ่ายให้กับสมาชิกถือเป็น ต้นทุนหรือรายจ่ายของสหกรณ์ที่สำคัญ สหกรณ์ต้องบริหารอัตราดอกเบี้ยเงินฝากให้เหมาะสมเพื่อจูงใจสมาชิก ให้มาออมเงินกับสหกรณ์ ในขณะที่เกี่ยวกับการที่ต้องคำนึงว่าดอกเบี้ยเงินฝากนี้ก็เป็นต้นทุนรายจ่ายของสหกรณ์ ด้วย ซึ่งปัจจุบัน สอมธ. ยังกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากสูงกว่าธนาคารพาณิชย์ค่อนข้างมาก ดังนั้นนโยบาย อัตราดอกเบี้ยเงินฝากจึงเป็นตัวแปรหนึ่งในการกำหนดกำไรสุทธิ หรืออัตราเงินปันผลด้วย สมาชิกไม่สามารถเอา ประโยชน์จากดอกเบี้ยฝากสูงพร้อมกับได้รับเงินปันสูงไปพร้อมกันได้ เว้นแต่ต้องมีกลไกในการหารรายได้สูงขึ้น ในช่องทางอื่น ๆ ซึ่งจะได้อธิบายต่อไป

/การเติบโตของ..

การเติบโตของทุนเรือนหุ้นก็เป็นตัวแปรสำคัญ อัตราผลตอบแทนเงินปันผลที่ส่งกลับคืนให้แก่สมาชิกยังขึ้นอยู่กับกำไรสุทธิต่อจำนวนทุนเรือนหุ้นด้วย โดยทุนเรือนหุ้นมีอัตราเติบโตขึ้นทุกวัน ดังนั้นการที่จะจ่ายเงินปันผลให้สมาชิกให้อัตราร้อยสูงกว่าปีที่ผ่านมา จะต้องหารายได้ที่ทำให้กำไรสุทธิสูงกว่าการเติบโตของทุนเรือนหุ้น แต่ถ้าช่องทางการหารายได้มีจำกัด ก็อาจจำเป็นต้องบริหารอัตรากำไรเติบโตของทุนเรือนหุ้นให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม

นอกเหนือจากต้นทุนหรือรายจ่ายข้างต้นแล้ว ยังมีรายจ่ายในการบริหารจัดการที่ต้องพิจารณาให้เหมาะสมด้วย เช่น ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการทรัพยากรของสหกรณ์ในการดำเนินกิจการของสหกรณ์ด้านต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำได้ด้วยการกำหนดดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ และการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ให้เหมาะสม เช่นการปรับเปลี่ยนหรือหมุนเวียนตำแหน่งให้เหมาะสมเพื่อฝึกเจ้าหน้าที่ให้สามารถทำงานทดแทนกันได้ และการใช้จ่ายเงินเพื่อสร้างเครื่องมือด้านสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน หรือการบริการแก่สมาชิก เป็นต้น

2) นโยบายการบริหารฝั่งหารายได้ เช่น นโยบายการเพิ่ม (ลด) อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้กับสมาชิก สอมธ. และสหกรณ์อื่น นโยบายการบริหารหนี้เช่นการติดตามการชำระหนี้ที่ผิดนัดชำระ นโยบายการกำหนดเงื่อนไขการให้กู้ที่คำนึงถึงผลตอบแทนควบคู่กับความเสี่ยงเนื่องจากการไม่ได้รับชำระหนี้ นโยบายนำเงินไปลงทุนไปหาผลตอบแทนในสินทรัพย์หรือกิจกรรมที่มีผลตอบแทนระดับต่าง ๆ เช่นการนำเงินไปฝากกับชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย การนำเงินไปลงทุนในหุ้นกู้ หุ้นสามัญ หรือกองทุนที่ออกโดยรัฐวิสาหกิจตามเงื่อนไขที่ประกาศคณะกรรมการพัฒนาสหกรณ์กำหนด การบริหารเงินหมุนเวียนหรือสภาพคล่องก็มีความสำคัญเพื่อเสริมสภาพคล่องให้กับสหกรณ์ นอกจากนี้การเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่เพิ่มเติมที่มีความเชี่ยวชาญด้านการลงทุน การบริหารความเสี่ยง และการบริหารหนี้สิน ซึ่งแม้จะมีต้นทุนค่าจ้างเจ้าหน้าที่ที่สูงขึ้นบ้างแต่ก็ถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายในการลงทุนรูปแบบหนึ่งหากช่วยให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานของสหกรณ์ได้ดี สหกรณ์ก็จะสามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่ารายจ่ายได้ อย่างไรก็ตามการมุ่งหารายได้จากการลงทุนที่มีผลตอบแทนสูงก็ต้องอยู่ในระดับที่ยอมรับดัชนีความเสี่ยงที่สูงขึ้นได้เช่นกัน

ดังนั้นความท้าทายในการดำเนินกิจการของสหกรณ์นั้น จึงอยู่ที่การที่ผู้บริหารสหกรณ์ต้องมองเห็นองค์ประกอบต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้การตัดสินใจในการดำเนินนโยบายด้านต่าง ๆ มีความเหมาะสมกับบริบทที่อาจเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมในแต่ละยุคสมัยด้วย

สำหรับผลการดำเนินงานในปี 2564 นั้น นับเป็นปีที่มีวิกฤตการณ์หลายด้านที่ส่งผลกระทบต่อกิจการหารายได้ให้กับสหกรณ์ซึ่งเกี่ยวเนื่องมาตั้งแต่ปี 2563 นั่นก็คือสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ประกอบการปรับลดดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทยลงมาสู่จุดต่ำสุดในประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ก็ยังมีวิกฤตการณ์ บมจ. การบินไทย ที่ต้องเข้าสู่การฟื้นฟูกิจการ ซึ่งเป็นวิกฤตที่มีผลสืบเนื่องมาจากปี 2563 ถึงปัจจุบัน โดย สอมธ. ได้ให้ความช่วยเหลือสมาชิกในด้านต่าง ๆ เช่น การพักชำระหนี้ การผ่อนผัน ชำระหนี้ การปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้แก่สมาชิก แต่ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงในด้านการจัดหารายได้นั้น จะเป็นปัจจัยภายนอกที่ สอมธ. ไม่อาจควบคุมได้แม้ผู้บริหารสหกรณ์จะได้ดำเนินนโยบายที่เหมาะสมแล้ว เช่นกรณีวิกฤตการณ์การบินไทย เป็นต้น

เมื่อพิจารณาในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินการของ สอมธ. ปี 2564 นี้ เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายที่ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่สามัญในปีที่ผ่านมา พบว่า สอมธ. สามารถดำเนินกิจการได้เกินกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ กล่าวคือ สอมธ. ควรจะมีกำไรสุทธิจำนวน 564.34 ล้านบาท ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ 511.38 ล้านบาท และควรได้รับเงินปันผลในอัตรา 6.29%

อย่างไรก็ตาม สอมธ. ไม่สามารถใช้ตัวเลขเงินกำไรสุทธิจำนวน 564.34 ล้านบาท ไปจัดสรรให้แก่สมาชิกได้ทั้งหมด ด้วยเหตุผลที่สรุปได้ดังนี้

- 1) ด้วยเงื่อนไขของแผนฟื้นฟูกิจการ ทำให้การบินไทยไม่ต้องชำระหนี้ดอกเบี้ยหุ้นกู้ให้ สอมธ. ในระหว่างที่อยู่ในแผนฟื้นฟู ทำให้รายได้ในรูปดอกเบี้ยของ สอมธ. ที่ควรจะได้รับในปี 2564 ขาดหายไปจำนวน 103.75 ล้านบาท
- 2) สอมธ. ได้รับหนังสือจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในเดือนกันยายน 2564 ให้สหกรณ์กันเงินกำไรสุทธิ ออกมาสำรองเป็นค่าเผื่อหนี้ที่สงสัยจะสูญ ในอัตรา 5% ของเงินลงทุน จำนวน 2,365 ล้านบาท โดยให้บันทึกการรับรู้การด้อยค่าทางบัญชีไว้ ดังนั้นจึงมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในส่วนของการตั้งด้อยค่า จำนวน 118.25 ล้านบาท
- 3) ผลรวมของยอดเงินที่ต้องกันออกจากยอดกำไรสุทธิตาม ข้อ 1) และข้อ 2) คิดเป็นจำนวนเงิน 222.00 ล้านบาท ดังนั้น จึงเหลือกำไรสุทธิที่สามารถนำมาจัดสรรให้กับสมาชิกในปี 2564 ได้เพียง 342.34 ล้านบาท

การที่เงินกำไรสุทธิ (ตัวตั้ง) ที่จะสามารถจัดสรรให้กับสมาชิกได้ลดลงเนื่องจากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับทุนเรือนหุ้น (ตัวหาร) ที่เติบโตขึ้น จึงทำให้อัตราเงินปันผลลดลงกว่าที่ควรจะเป็นไปมาก หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ หากปีนี้ สอมธ. ยังคงได้รับผลตอบแทนจากดอกเบี้ยหุ้นกู้การบินได้ และไม่ต้องกันเงินสำรองด้อยค่า สอมธ. จะมีกำไรสุทธิเป็นเงินจำนวน 564.34 ล้านบาท และจะสามารถจ่ายเงินปันผลให้กับสมาชิกได้ในอัตรา 6.29% อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการดำเนินการจำเป็นต้องปฏิบัติตามกติกาของระบบสหกรณ์ กล่าวคือเมื่อได้ร่วมกันพิจารณาอย่างรอบคอบแล้ว คณะกรรมการจึงมีมติให้จัดสรรกำไรสุทธิจากยอดเงินจำนวน 342.34 ล้านบาท โดยสามารถจ่ายเงินปันผลได้ในอัตรา 3.85% และเงินเฉลี่ยคืนในอัตรา 10%

ทั้งนี้ คณะกรรมการดำเนินการตระหนักดีว่าเงินปันผลเป็นสิ่งที่สมาชิกคาดหวังเพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีพในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งพอจะบรรเทาความเดือดร้อนของสมาชิกได้ ดังนั้นคณะกรรมการดำเนินการ ชุดที่ 50/2564 ในการประชุมครั้งที่ 3/2565 วันที่ 29 มกราคม 2565 จึงได้มีมติให้นำทุนรักษาระดับอัตราเงินปันผล มาชดเชยในอัตรา 0.60% เพื่อให้สามารถจ่ายเงินปันผลได้ในอัตรา 4.45% อย่างไรก็ตาม การที่จะสามารถนำทุนรักษาระดับเงินปันผลในอัตรา 0.60% มาชดเชยให้เงินปันผลเพิ่มจาก 3.85% ไปเป็น 4.45% ได้นั้น จะต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีเสียก่อน

/นอกจากนี้..

นอกจากนี้ ในการจัดสรรกำไรสุทธิให้กับสมาชิกรุ่น สอมธ. ยังมีตัวเลขที่เป็น Handicap อยู่ด้วย กล่าวคือ สอมธ. ได้กำหนดในข้อบังคับให้กันเงิน 20% ของกำไรสุทธิเข้าเป็นทุนสำรองของสหกรณ์ ก่อนนำไปจัดสรรเป็นเงินปันผลและเฉลี่ยคืนดอกเบี้ยให้กับสมาชิก ดังนี้

$$\text{กำไรสุทธิ (จัดสรร)} = \text{กำไรสุทธิ} - (0.2 \times \text{กำไรสุทธิ})$$

สอมธ. เป็นสหกรณ์เพียงแห่งเดียวที่กันเงินสำรองไว้ถึง 20% ซึ่งกันไว้มากกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เพียง 10% ซึ่งเริ่มบังคับใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 นโยบายการเก็บเงินทุนสำรองที่สูงกว่ากฎหมายกำหนดในอดีตที่ผ่านมา มีข้อดีคือทำให้ สอมธ. มีเงินทุนสำรองในสัดส่วนที่สูงที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ ซึ่งเป็นดัชนีชี้วัดระดับความมั่นคงทางการเงินของ สอมธ. อย่างไรก็ตามการกันเงินในสัดส่วน 20% เป็นทุนสำรองของสหกรณ์ อาจสูงเกินกว่าที่ควรจะเป็นในสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคตเนื่องจากอัตราดอกเบี้ยนโยบายของประเทศอยู่ในระดับที่ต่ำมาก ดังนั้นการพิจารณาปรับลดอัตราการกันเงินสำรองให้เหมาะสม อย่างน้อยไม่ต่ำกว่าอัตราที่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดจึงมีความจำเป็น เพื่อให้สามารถนำกำไรสุทธิในส่วนนี้มาจัดสรรให้กับสมาชิกเป็นเงินปันผล เฉลี่ยคืนดอกเบี้ย และสวัสดิการ ให้กับสมาชิกได้เพิ่มขึ้น อนึ่ง ทุนสำรองของสหกรณ์จะถอนนำมาใช้นั้น ตาม มาตรา 61 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 กล่าวว่า ทุนสำรองตามมาตรา 60 จะถอนจากบัญชีทุนสำรองได้เพื่อชดเชยการขาดทุนหรือเพื่อจัดสรรเข้าบัญชีทุนสำรองให้แก่สหกรณ์ใหม่ที่จดทะเบียนแยกจาก สหกรณ์เดิมตามมาตรา 100 ดังนั้น เมื่อพิจารณาตามข้อกำหนดแล้ว ทุนสำรองที่กันออกจากกำไรสุทธิดังกล่าว จึงไม่สามารถนำมาจัดสรรคืนให้กับสมาชิกได้ตามบทบัญญัติของกฎหมายสหกรณ์

เนื่องด้วยหมวดว่าด้วยเงินทุนสำรองได้ถูกกำหนดในข้อบังคับฯ ซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ ดังนั้นคณะกรรมการดำเนินการจึงได้มีมติให้เสนอที่ประชุมใหญ่ให้ปรับลดอัตราทุนสำรองที่กันออกจากกำไรสุทธิจาก 20% ให้เป็น 10% ตามอัตราที่กฎหมายกำหนด ซึ่งจะทำให้มีเงินมาจัดสรรให้กับสมาชิกได้เพิ่มขึ้นในปีถัด ๆ ไป โดยให้จัดสรรเงินกำไรสุทธิเข้าไปในกองทุนรักษาระดับเงินปันผลทุกปี ปีละไม่เกินร้อยละสองแห่งทุนเรือนหุ้นของ สอมธ. ที่มีอยู่ในวันสิ้นปีนั้น โดย สอมธ. จะเปิดประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อพิจารณาแก้ไขในข้อบังคับในเรื่องดังกล่าวต่อไป

ท้ายนี้ สอมธ. ขอประกาศว่า การดำเนินกิจการของสหกรณ์ออมทรัพย์นั้นต้องเป็นไปด้วยความรอบคอบ โดยยึดมั่นหลักการและเจตนารมณ์ของสหกรณ์ กล่าวคือ สหกรณ์เป็นศูนย์กลางสำหรับสมาชิกให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกผู้มีเงินเหลือ นำเงินมาออมกับสหกรณ์ในรูปเงินฝาก และทุนเรือนหุ้น สมาชิกที่ต้องการใช้เงิน มาขอกู้เงินกับสหกรณ์ที่สมาชิคนำมาฝากและลงทุนไว้ สหกรณ์ก็นำเงินฝากและทุนเรือนหุ้นของสมาชิกไปดำเนินการและลงทุนในด้านต่าง ๆ ส่วนหนึ่งก็ให้สมาชิกกู้ สหกรณ์ก็มีรายได้จากดอกเบี้ยให้กู้ ส่วนที่เหลือก็นำไปลงทุนในช่องทางต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย เพื่อนำผลตอบแทนกลับมาคืนให้สมาชิก โดยอยู่ในรูปดอกเบี้ยเงินฝากซึ่งมีอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ และเงินปันผลที่จ่ายให้กับสมาชิกผู้ลงทุนตามสัดส่วนของทุนเรือนหุ้น และเงินเฉลี่ยคืนดอกเบี้ยให้กับสมาชิกผู้กู้ตามสัดส่วนยอดเงินให้กู้ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงดัชนีและปัจจัยความเสี่ยงในระดับที่ยอมรับได้ เช่นหนี้เสียอันอาจเกิดขึ้นได้จากการผิดนัด

ชำระหนี้ที่ สอมธ. ปล่อยกั หรือนำเงินไปลงทุนในรูปแบบต่าง ๆ ดังนั้น การบริหารกิจการของสหกรณ์นั้นจึงต้องอาศัยบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และปฏิบัติหน้าที่ด้วยหลักธรรมาภิบาลอย่างหนักแน่น ประกอบกับการมีกลไกการบริหารจัดการที่ดีเพื่อป้องกันมิให้เกิดช่องว่างในการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ

สอมธ. หวังเป็นอย่างยิ่งว่า สมาชิกจะสละเวลาทำความเข้าใจกับข้อเท็จจริงตามประกาศฉบับนี้ตามสมควร เพื่อประโยชน์ต่อสมาชิกเอง และเพื่อให้การอยู่ร่วมกันระหว่างมวลสมาชิกทั้งหลายเป็นไปตามเจตนารมณ์และหลักการของสหกรณ์ สอมธ. เป็นของสมาชิกทุกท่าน ดังนั้นจึงขอเชิญชวนสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ สละเวลาเข้ามามีส่วนร่วมในบริหารสหกรณ์ในโอกาสที่เหมาะสมเพื่อให้ สอมธ. ของเรามีความเจริญก้าวหน้าและมั่นคงสถาพรตลอดไป

ในโอกาสนี้ สอมธ. ขอเชิญชวนสมาชิกร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2565 ในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2565 เวลา 13.00 น. ณ หอประชุมใหญ่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์

ประกาศ ณ วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2565

(รองศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.นพพร ลิขิดานนท์)

ประธานกรรมการ

